

■ ШЫК-ШОК

ПОЗІРК НАЗАД

Гісторык моды Аляксандр Васільеў — пра свае беларускія карані, жаданне жанчын «сфоткацца» з ім, унісекс і лабутэны

Да 10 студзеня ў Нацыянальным гістарычным музеі будзе працаваць унікальная выстава «Моднае стагоддзе», на якой прадстаўлены гістарычныя касцюмы з найбуйнейшай у свеце прыватнай калекцыі вядомага гісторыка моды, мастацтвазнаўца, калекцыянера, тэатральнага мастака, тэлеведучага праграмы «Модны прысуд».

Экспазіцыя адзення і аксесуараў, якая ахоплівае канец XIX—XX стагоддзяў, складаецца з больш як сотні касцюмаў і некалькіх соцен разнастайных аксесуараў, ювелірных вырабаў, біжутэрыі. Тут можна ўбачыць сапраўды ўнікальныя строі ад Поля Пуарэ, Како Шанэль, Іва Сэн-Ларана і іншых майстроў. У залах музея выстаўлены вячэрнія і бальныя сукенкі, адзенне для ўрачыстых цырымоній, касцюмы вядомых артыстаў тэатра і кіно — Маі Плісецкай, Вольгі Лепаўскай, Наталлі Фатэевай, Нані Брэгвадзэ, Лаймы Вайкуле...

Кожная рэч на выставе красамойна распавядае аб часе свайго стварэння. Гарманічныя строі канца XIX стагоддзя заўважна змяняцца на пачатку XX стагоддзя. Галоўная рэформа жаночай сукенкі — вызваленне ад гарсэта — адбудзецца дзякуючы парывах куцюр'е Поля Пуарэ. Не паспее ў першым дзесяцігоддзі XX стагоддзя замацавацца вытанчаная эстэтыка моды «Выдатнай эпохі», як ужо ў 1914 годзе з пачаткам Першай сусветнай вайны аб сабе заявяць зручнасць і практычнасць. Затым надыйдзе электычны стыль ар-дэко 20-х гадоў і эмансипацыя, якая дала жанчынам новую свабоду ў адзенні. Далей — элігантныя 30-я пад кіраўніцтвам куцюр'е Эльзы Ск'япарэлі, затым — трагічныя 40-я з падкрэсленай прастотай знешняга выгляду і ваеннымі матывамі. Апошняя вялікая дзесяцігоддзе Высокай моды — 50-я гады — прайшло пад знакам Крысціяна Дыёра, Крыстабаль Баленсіягі, Сальваторэ Ферагама і стылю New Look. За гэтым — мінімалізм і футурызм 60-х (П'ер Кардэн, Іў Сэн-Ларан, Эмілія Пучы, Плака Рабан), свабода 70-х гадоў з унісексам, хіпі, глэм-рокам, дыска (Гі Ларош, Кенза Такада). 80-я выбухнулі яркімі фарбамі і жаданнем самавыражэння, а 90-я змянілі ўсе прынцыпы моднай індустрыі, далі нам адзенне, якое парадаксальным чынам спалучае функцыянальнасць і падкрэсленую тэатральнасць (Аляксандр МакКуін, Ісей Міяке, Жан-Поль Гат'е).

Аляксандр Васільеў — стваральнік дэкарацый для опер, тэатральных пастацовак, фільмаў і балетаў для многіх тэатраў і труп. Ён выходзіў у тэатральным асяроддзі, і ўжо ў пяць гадоў стварыў першыя касцюмы і дэкарацыі для лялечнага тэатра. Першы спектакль-казку «Чараўнік Ізмурднага горада» аформіў у 12 гадоў. На юнага мастака моцна паўплываў яго бацька — дэкаратар і стваральнік сцэнічных касцюмаў для Любові Арловай, Фаіны Ранейскай, Ігара Ільінскага. У 22 гады скончыў школу-студыю Маскоўскага мастацкага тэатра. Працаваў у Парыжы, з ім

супрацоўнічалі тэатры Вялікабрытаніі, Японіі, Мексікі. А калекцыянерам стаў у восем гадоў, калі пасля ўрокаў знайшоў у двары дома аднаго з завулкаў Масквы ікону Мікалая Цудатворца XVIII стагоддзя. З таго моманту хлопчык пастаянна прагульваўся... па сметніках, бо Маскву тады разбуралі, з камунальных кватэр жыхары пераязджалі ў малагабарытныя «хрушчобы» і выкідвалі ўсё «старое».

Перад адкрыццём мінскай выставы Аляксандр Васільеў сустрэўся з журналістамі і адказаў на шматлікія пытанні. Майстар трапна заўважыў, што на мерапрыемства збіраецца істотная колькасць прадстаўніц прыгожага полу, каб паглядзець не толькі на сукенку Плісецкай ад Шанэль, але і на яго самога. Што і казаць, сярод журналістаў таксама нямала аказалася тых, хто хацеў яго разгледзець. І распытаць, вядома ж, пра сёе-тое. Яго адказы былі лаканічнымі.

«Я быў тут шмат разоў, праводзіў лекцыі, семінары. Мой дзед нарадзіўся ў Маладзечне, я з роду Гулевічаў. Маці нарадзілася на Магілёўшчыне, на дачы ў вёсцы Шацілкі. Так што ў мяне ёсць карані, звязаныя з вашай краінай».

«Усе касцюмы вельмі цяжка захоўваць, рэстаўрыраваць. Той жа шоўк вельмі дрэнна пераносіць час, разбураецца хутчэй за іншыя тканіны... Што было займець ця-

жэй за ўсё, дык гэта туфлі Любові Арловай, іх давалася клянчыць 25 гадоў. Але паколькі ў мяне шмат часу і цяжарна, што важна для калекцыянера, то я ніколі не кідаю задуманага».

«За апошнія пару стагоддзяў вельмі змянілася вытворчасць, і многія дэталі больш не вырабляюцца — сучасны бісер зусім не такога колеру, якасці, фармату. Адшукаць тагачасныя матэрыялы вельмі цяжка, але менавіта гэта і ёсць музейны ўзровень».

«Некаторыя сукенкі на гэтых манекенах не зашпіліліся. Па той прычыне, што аб'ём таліі XIX стагоддзя — гэта 48—53 см. Манекены такога фармату робяцца выключна ў музейных майстэрнях. Але не ўсе краіны і гарады маюць падобны вопыт. У нас была выстава напалеонаўскай эпохі, дзе сукенкі настолькі малыя, што нават на падлеткавых манекенах не сыходзіліся. Людзі ж вельмі выраслі за апошнія дзвесце гадоў. Не марце прымераць гэтыя сукенкі — яны ні на кім не зашпіляцца. Нармальны памер нагі сучаснай жанчыны — 41! Мы сталі зусім іншыя».

«У калекцыі ёсць і сукенка вашай зямлячкі, «Каралевы прыгажосці» Анжалікі Агурбаш, а таксама спявачкі Алёны Свірыдавай. І нават ёсць сукенка пачатку 1960-х маёй маці, актрысы, вельмі эфектнай жанчыны — Таццяны Гулевіч, яна побач з манто Лілі Брык».

«Зараз у мяне працуе ў розных краінах дзевяць выставак, у Мінску — дзясцятая. Затым наступная адкрыецца ў кастрычніку ў Баку — «Мадэрнізм і мода 1960-х гадоў». Свайго моманту чакаюць іншыя выставы, напрыклад, шлюбнай сукенкі. Людзі любяць хадзіць і глядзець на ўнікальныя рэчы, бо яны па-за канкурэнцыяй».

«Прыгажосць могуць ацаніць усе. Акрамя таго, людзі любяць «фоткацца» са мной, яшчэ лепш — прыціснуцца да мяне, ацаніць, які я — стары? Малады? Высокі? Стройны? Жанчыны любяць глядзець з практычнага погляду на мае экспазіцыі — ці падыходзіць гэта асабіста ім... Але галоўнае — паглядзець на Яго: «Апішы Яго — ну які ён?»

«Прамы кантакт з канкрэтнымі рэчамі ніякі інтэрнэт не заменіць. У любым выпадку інтэрнэт заўсёды скажае колер, там ёсць і фоташоп. І наогул, магу вам сказаць, што на тую тэму, якая мяне цікавіць, я ў гугле адказу знайсці не магу. Там

ёсць адказы на папулярныя пытанні, але ёсць пытанні, якія цікавяць спецыялістаў».

«Мужчыны такія неахайныя, што зношваюць свой гардэроб. Як правіла, усе мужчынскія штаны ад касцюмаў не захоўваюцца — іх праседжваюць. А пасля яшчэ даношваюць на дачы ці ў гаражы. А жанчыны часта носяць рэч усяго адзін раз, бо хочуць пасля паказаць, што ў гэтым яны былі ў тэатры, а ў гэтым цалаваліся... Многія перадаюць свае строі ў спадчыну, асабліва ў краінах, дзе людзі могуць пражываць у вялікіх кватэрах. У Францыі большасць людзей пражываюць у малагабарытных кватэрах, дзе няма антрэсоляў. Нягледзячы на тое, што французы — заканадаўцы моды, яны страшна адмоўна ставяцца да старамоднага адзення. Ад-

«Усе, хто сядзіць перада мной, апрануты ў трыкатаж. Трыкатаж можа насіць чалавек любога полу. Футболкі, пуловер, світар... У дзяўчынак кветачка, а ў хлопчыкаў няма. Гэта ўнісекс. І гаварыць «як гэта так? чаму ўнісекс?» не выпадае. Хіба жанчыны не ўкралі ў мужчын літаральна ўсё, уключаючы падцяжкі? А цяпер вы гаруеце, што мужчыны пачынаюць штосьці адбіраць у вас? А навошта самі забіралі? Мужчынам стала сумна, і многія дызайнеры прадстаўляюць сёння шоўкавыя сукенкі для мужчын. Гэта не будзе пакуль шырока папулярнае, але я бачыў ужо штук дзесяць такіх калекцый. Беларусь у гэтым сэнсе больш кансерватыўная, але пройдзе час, і адбудзецца нейкая перамены».

даюць, выкідаюць. А амерыканцы і англічане захоўваюць, нават пішуць запіскі: гэтыя шкарпэткі прадзед насіў у 1843 годзе... Такія рэчы з анатацыямі часта трапляюцца на аўкцыёне — самым лепшым месцы для набыцця рэчаў. Таму што ні на якім блышным рынку мы не знойдзем рэчы 1920-х».

«Галоўны трэнд сучаснасці — дзіравыя штаны, джынсы. Беднасць, узведзеная ў ранг элігантнасці. Па гэтым калісці і будуць меркаваць аб рэчах 2017 года. Вярталіся ўжо і высокая талія, і нізкая, і плечыкі, і іх адсутнасць, і палоска, і клетка... Хочаце штосьці новае? Новага не будзе. Можна прыдумаць з вядомых кампанентаў новы салацік — адсюль новы смак. Так і з модай».

«Рускай моды не існуе. Ёсць рускі стыль. Руская мода заўсёды пераймала — галандскую моду, нямецкую, французскую, англійскую. Мы прыцягваем не як краіна — заканадаўца моды, а як крыніца вялікага стылю. Народны касцюм у Расіі існуе хіба ў танцавальных ансамблях — з сучасных матэрыялаў, сінтэтычнага жэмчугу, пластыкавых камянёў, што не мае дачынення да нацыянальнага адзення. Носьбіты нацыянальнага касцюма ёсць у Іспаніі, Аўстрыі, Японіі, Індыі, Шатландыі, дзе людзі носяць такое адзенне. У рэальным жыцці расійскія жанчыны не носяць сарафаны, а мужчыны — касавароткі».

«Самыя выгадныя інвестыцыі — гэта мода нядаўняга мінулага, яна заўсёды каштуе вельмі танна. Цяпер 2000-я не ў модзе, а рэчы 1990-х ужо каштуюць дорага. Рэкорды продажу б'е прыжыццёвы Версачэ, тое, што рабіў у свой час Гальяна. 2000-я пакуль нікому не патрэбны, а знакіматая яны сваім стылем порна-шыку — усё ў стразах, кароткія спадніцы, джынсы ў абцяжыра, абцасы па 20 см. І зараз такую рэч можна адшукаць за тры еўра. Хутка ў сэканд-хэндзе з'явіцца і лабутэны з іх чырвонай падэшвай. Пасля знакамітай песні яны рэзка выйшлі з моды, паколькі сталі ўвасабленнем вульгарызму. Я набуду такую пару».

«Брэндавае адзенне шыецца ў Кітаі. І вытворчасць практычна любой рэчы там каштуе каля 2—3 еўра за прадмет. А ў магазіне 200—300 еўра. Калі ж гаварыць пра куцюр, то сукенка можа каштаваць ад 20 да 60 тысяч еўра. Гэта цана кватэры ў Мінску. Толькі ў сукенцы нельга жыць».

«Амаль усе касцюмы стварае для мяне дызайнер Кірыл Гасілін, які ведае мае меркі. Ён мне пашыў вельмі шмат касцюмаў. Да вас я апрануў пінжак у буйны гарох — модны зараз трэнд».

Пасля сустрэчы Аляксандра Васільева чакаў прыёмны сюрпрыз — Ядвіга Паплаўская завітала ў музей, каб не проста азнаёміцца з выставай, але і перадаць майстра канцэртны касцюм з гальштукам сіняга колеру Аляксандра Ціхановіча і свой уласны канцэртны касцюм жоўтага колеру.

Святлана БАРЫСЕНКА.
protas@vziasda.by

